

EEN LEEFBAAR MOLENRIJ

DORPSONTWIKKELINGSPLAN VAN DORPSBELANGEN RIEG, MOLENRIJ

Molenrij, 12 mei 2016.

Inhoud

1. Inleiding
2. Ruimtelijke ontwikkeling en karakteristiek
  - 2.1 Ruimtelijke kwaliteiten
  - 2.2 Bedrijvigheid
  - 2.3 Leefbaarheid en milieu
3. Conclusies
4. Aanbevelingen naar de toekomst
  - 4.1 Ruimtelijke kwaliteiten
  - 4.2 Bedrijvigheid
  - 4.3 Leefbaarheid en milieu
5. Colofon
6. Literatuur
7. Bijlage: Zienswijze Dorpsbelangen Rieg, 6 september 2013

1. Inleiding

In 2013 werd door de gemeente De Marne de Structuurvisie De Marne opgesteld. Deze werd op 28 januari 2014 in de gemeenteraad vastgesteld. In de Structuurvisie komen de ruimtelijke kwaliteiten van het gebied en de dorpskernen aan de orde, en ook de te verwachten ontwikkelingen voor wat betreft de economie, bevolking en voorzieningen. Tot slot worden de kansen en mogelijkheden aangeduid ten aanzien van de ruimtelijke kernkwaliteiten, communicatie, economische en recreatieve ontwikkelingen, hernieuwbare energie (wind- en zonne-energie) en het omgaan met onbenutte woningbouwlocaties.

Op 6 september 2013 heeft de dorpsvereniging, Dorpsbelangen Rieg, naar aanleiding van deze Structuurvisie een zienswijze ingediend. Dit als een eerste reactie naar de gemeente toe, maar ook om eventueel bij toekomstige ontwikkelingen en aanpassingen van bestemmingsplannen zeggenschap te kunnen hebben en als vertegenwoordiger van het dorp ontvankelijk te kunnen zijn bij procedures.¹

Molenrij, Van Cappenbergweg richting Wehe-den-Hoorn

---

¹ Zienswijze Dorpsbelangen Rieg, 6 september 2013.

In de zienswijze wordt al aandacht gevraagd voor de kleinschaligheid, de landelijke rust, de verkeersveiligheid en de Haven met directe omgeving. In de zienswijze werd aangegeven dat onder andere deze punten nader in een Dorpsontwikkelingsplan zouden worden uitgewerkt.

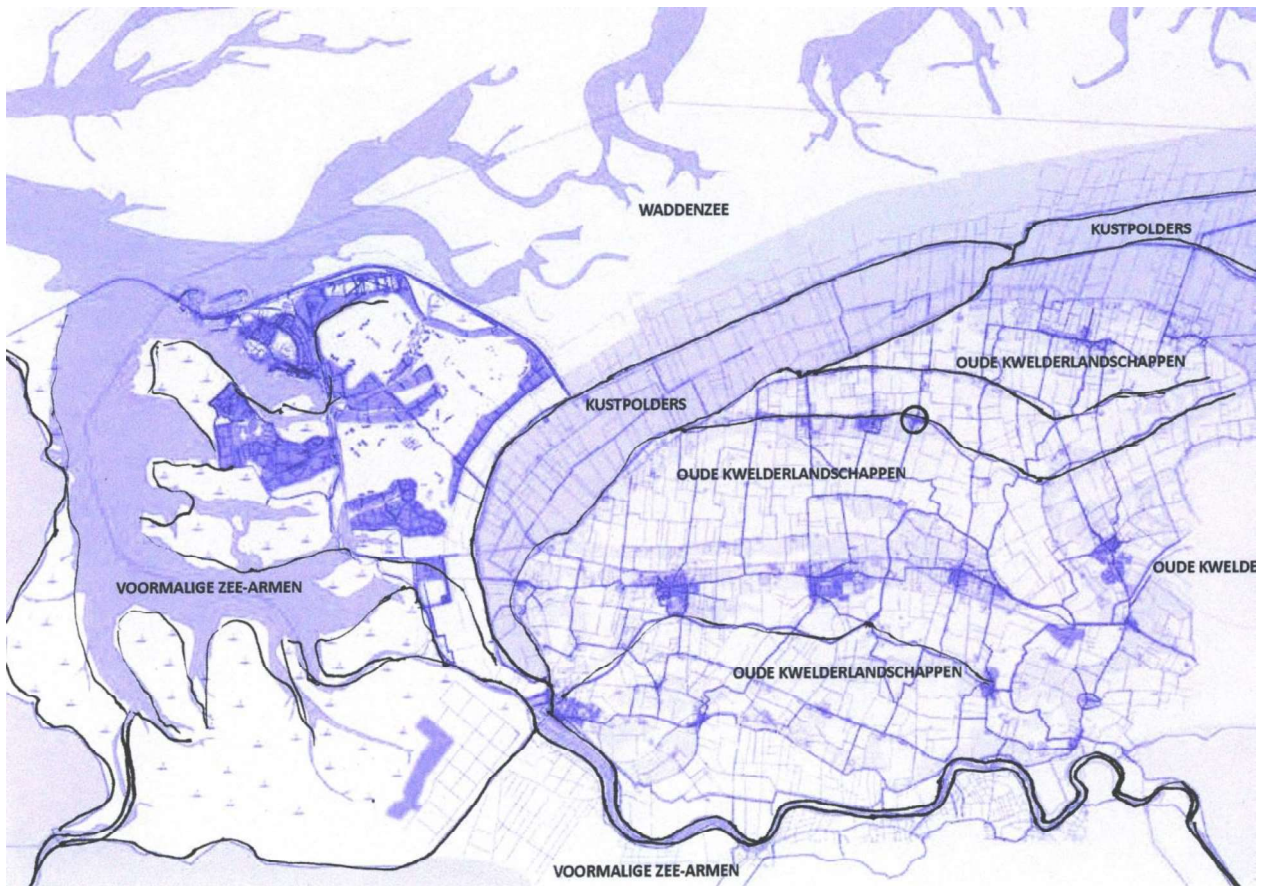
Na het opstellen van de zienswijze is op initiatief van het bestuur van Dorpsbelangen een werkgroep gevormd, bestaande uit Anneke de Hoop, Kees Sietsema en Theo Elsing. Er is een aantal keren vergaderd. In het Dorpsontwikkelingsplan is de ruimtelijke ontwikkeling beschreven, met de situatie zoals die was en zoals die nu is, samen met de conclusies. In het deel Aanbevelingen naar de toekomst staat de visie op de toekomst, zoals Molenrij dit ziet voor de komende tien jaar.

2. Ruimtelijke ontwikkeling en karakteristiek

2.1 Ruimtelijke kwaliteiten

Molenrij ligt op een verhoogde oude kwelderwal en was ook onderdeel van de dijk van het eiland De Marne, die liep vanaf Hornhuizen via Kruisweg, Kloosterburen en Molenrij oostwaarts richting Nijenkooster. Het vroeg middeleeuwse eiland De Marne strekte zich grofweg uit van de Lauwerszee tot aan de vroegere rivier en stroomgeul van Hunze bij Eenrum en Westernieland, en tussen Reitdiep en de Waddenzee. De Hunze is naderhand afgedamd en ingepolderd, waarbij de functie van vaarweg van Groningen naar de Waddenzee door het Reitdiep werd overgenomen. Het eiland De Marne werd al vanaf de vroege Middeleeuwen in de 9de eeuw bewoond op wierden, die als oorsprong dienden voor een aantal dorpen zoals Ulrum, Leens en Wehe.²

Kwelderlandschap met kwelderwallen en haakwallen.

² Meidert Schroor, Jan Meijering, Golden Raand, landschappen van Groningen, Groninger Landschap 2007, p. 170-178, Structuurvisie Gemeente de Marne, 2013, Gemeente de Marne en Libau, p. 10-26, p. 68.

De dijken van de eilandpolder De Marne volgen de kwelderwallen en de daarop aansluitende landinwaarts gerichte kwelderwallen, de zgn. haakwallen. Dit levert een dijk- en wegenpatroon op, waarvan de inpolderinggeschiedenis duidelijk afleesbaar is. Onlosmakelijk deel van deze inpolderinggeschiedenis is de stichting in 1163 van het Oldeclooster in Kloosterburen, in samenhang met de inpoldering en bedijking van het eiland De Marne. Direct ten noorden van de uitvalsweg van Molenrij naar Kloosterburen is als een verhoging in het landschap nog een restant van de oude dijk en misschien ook een wierde zichtbaar.

Kaart met omgekeerde oriëntering van de waddendijk met o.a. Uithuizen, (Wester)Nieuwland en Ulrum. Lucas Janz. Waghenaer, Spieghel der Zeevaerdt, 1584.

Vanouds was het dijktracé ook een doorgaande weg, bij Molenrij is dit nog altijd het geval. Ten noorden van Kloosterburen en Molenrij werd rond 1250 een nieuwe dijk aangelegd, de huidige Dijksterweg. Aan de noordzijde van Molenrij staan wegen naar de nieuwere dijk haaks op de oude dijk in samenhang met de nieuwe opstrek en aan de zuidkant zijn er wegen naar Leens en Wehe-den-Hoorn.

Mogelijk is toen ook de Molenrijster Maar als oude waterloop aangepast voor aanvoer over water naar de dijkwerken. De dijk van 1250 bleek in 1717 niet bestand tegen de Kerstvloed, waarbij grote delen van de Groninger Ommelanden werden overstroomd en er veel slachtoffers te betreuren waren. De dijk werd weliswaar hersteld, maar daarna werd een in 1630 aangelegde zomerdijk verhoogd tot nieuwe dijk, de huidige slaperdijk van de Zevenboerenpolder en de Negenboerenpolder. De oude dijk werd afgegraven tot het niveau van de huidige Dijksterweg.

Het aldus ontstane polderlandschap aan de noordkant is een relatief jong, open landschap met opstrekwegen vanuit Kruisweg, Kloosterburen en Molenrij en met een aantal boerderijen. Naar het zuiden toe wordt het oudere en eerder ingepolderde landschap doorsneden door de Uilenester Maar, de Hoornster Maar en de Broekster Maar. Zij vormen de waterweg naar Leens en Zoutkamp.

Molenrij ligt aan een aftakking hiervan en ontstond als een verbindingspunt van water- en landwegen en als een laad- en losplaats voor agrarische producten vanuit de regio en zaken, waar men in de omgeving behoefte aan had, zoals baksteen en turf. Gezien de datering van een molen rond 1540, was er toen waarschijnlijk ook een bebouwing.

Molenrij 1727, kaart van Folkert Teijsinga.

In tegenstelling tot veel andere nederzettingen ontstond de oudste bebouwing niet aan de westelijke kade van de Haven, de hogerwal, maar aan het dijktracé van de latere hoofdstraat van het dorp, de Van Cappenbergweg. De huidige oude bebouwing stamt uit de 18de eeuw.

De eerste molen in Molenrij kwam tot stand omstreeks 1540, waarschijnlijk was het een standerdmolen, de plek is niet bekend. In het oudste bebouwingsgedeelte in de buurt van de huidige Van Cappenbergweg werd in 1628 een vierkante standerdmolen gebouwd. Op een kaart van 1727 is deze molen nog aanwezig. De molen werd in 1789 vervangen door een zeskante

korenmolen, die in 1889 werd afgebroken, en door een achtkante stellingmolen met bovenkruier werd vervangen. Deze molen, de Windlust, brandde in 1955 af.³ Aan de westzijde van de Haven stond omstreeks 1866 eveneens een koren- en pelmolen, die in 1900 werd verkocht en afgebroken. De onderdelen werden mogelijk naar Nijkerk getransporteerd.⁴

Haven oostzijde en molen de Windlust, ca. 1930

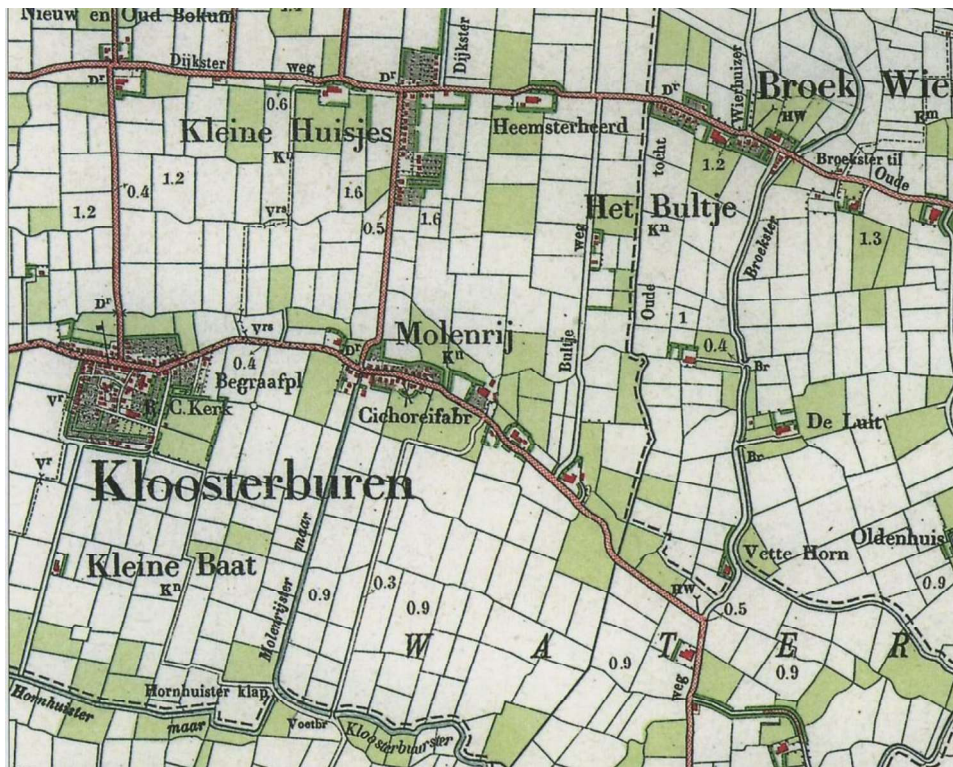
Het oudste nog bestaande pand, 't Korensant, ligt aan de huidige doorgaande weg, de Van Cappenbergweg, dicht bij de hoek van de Haven. Bij deze oude dorpskern lagen in het verleden aan de oostzijde van de Haven nog enige kleine woningen en twee boerderijen, waarvan tegenwoordig een dubbele woning een boerderij heeft vervangen en een boerderij verbouwd is tot woning. Ook stond er een kleine mosterdfabriek aan het einde van het Mosterdpad. De directeurswoning van de fabriek is een van de grotere huizen aan de uitgaande weg met een karakteristieke topgevel. Daarnaast werd in Molenrij chichorei, sokkeraai, verwerkt. In 1844 werd een chichoreifabriek vermeld tijdens een feestrede in Groningen en een fabriek staat op

---

³ Geen Stad aan Lagerwal. Tijdschrift Geografie 1997 nr. 6. Albert Buursma, Marina van der Ploeg, Groningen, Stad en Ommeland, Bedum 2008, p. 416

⁴ Mededeling de heer R. Durenkamp, die tevens de plattegrond van 1712 en een krantenbericht doorgaf. Tevens zichtbaar bij: Jacob Kuyper, Gemeente-Atlas van Nederland, gemeente Kloosterburen, 1866, mededeling de heer P. Rijskamp.

de Topografische Kaart van 1910 aangegeven, samen met een van de molens waar het dorp zijn naam aan dankt.⁵

Molenrij en Kloosterburen. Topografische kaart ca. 1910

Aan de westzijde van de Haven lagen vroeger enige woningen en een boerderij. Ook hier heeft een pel- en korenmolen gestaan die volgens een krantenbericht in 1900 is verkocht. Bij de kop van de Haven was in het verleden de zwaai kom. Deze is gedeeltelijk gedempt, waarna er zuidelijker een zwaai kom is gegraven. Vanaf de zwaai kom liep een weg achter de bebouwing van de Van Cappenbergweg langs naar de molen de Windlust.

Een eerste uitbreiding van het dorp vindt plaats omstreeks 1915-1920 met sociale woningbouw aan de Haven. Dit betekende twee maal vier woningen en eenmaal twee woningen, met per huizenblok vier woningen, resp. twee onder één kap, voor veelal kinderrijke gezinnen. De achterliggende tuinen hadden een noodzakelijke nut als moestuinen voor de bewoners. De huisjes werden halfsteens opgemetseld in de karakteristieke rode Groninger baksteen en gedekt met rode Muldenpannen. Hierdoor is een bijzondere eenheid in het bebouwingsbeeld langs de Haven ontstaan die samen met de woonboerderijen en de andere woningen de Haven een eigen karakter geven.

---

⁵ Jannes Russchen: "De Chichoreifabriek van Molenrij". Feestrede uitgesproken te Groningen, 1844. Archiven gemeente De Marne, 1998. De mosterdfabriek De Marne bestaat nog steeds en is verplaatst naar Groningen-Stad.

Haven, ca. 1930

De tweede uitbreiding van het dorp vond plaats in de jaren 1920-1930 aan de westelijke uitvalsweg richting Kloosterburen. Het betreft een reeks karakteristieke woningen met kenmerken van de Amsterdamse School en soms gemetseld in ruwe sintersteen. Daarmee was de ontwikkeling van Molenrij in hoofdlijnen afgerond. Het dorp had indertijd ca. 450 inwoners. Een aansluiting van de bebouwing met Kloosterburen kwam niet tot stand, en Molenrij heeft daardoor een eigen karakteristieke stedenbouwkundige eenheid behouden.⁶

---

⁶ Anja Reenders, *Versteende Welvaart, Amsterdamse School op het Groninger Hoogeland*, Groningen 2007, p. 7-43.

Van Cappenbergweg westzijde

De meest recente uitbreiding kwam tot stand aan de noordelijke uitvalsweg, de Witherenweg, met een woning uit de 80er jaren van de vorige eeuw. Daar is ook het verkavelingsbos, met tot op heden de functie van een natuurlijke speelplek, het Speelbos.

In de dorpskom staat eveneens recente nieuwbouw op kavels waarvan de panden zijn gesloopt, zoals een goed ingepaste dubbele woning aan het Mosterdpad en een eengezinswoning aan de Van Cappenbergweg. Aan het eind van de Haven is in 1983 een recreatiebedrijf De Horizon aangelegd. In 1986 is aldaar een horecapand gebouwd met de naam 't Zicht, nu als bedrijfswoning in gebruik. Het horecapand deed tot 2006 tevens dienst als dorpshuis. In 2002 is er nog een bedrijfswoning gebouwd, nu bestemd voor recreatie.

Kloosterburen en Molenrij. Topografische Kaart 2006.

De uitbreidingen van de bebouwing zijn kleinschalig van aard gebleven en niet hoger dan een bouwlaag met een kap. Het oudste gebouw in Molenrij, 't Korensant heeft een begane grond, verdieping en kap en vormt daarmee een historische uitzondering. Rondom, en tot aan de uiteinden van de vroegere dorpsstraat heeft de bebouwing een bescheiden maat en schaal behouden. Deze bebouwing wordt gekenmerkt door één bouwlaag met zadeldaken of schilddaken met donker gesmoorde of rode dakpannen. De oudere huizen hebben gevels met een verticale geleding door schuiframen. Woningen uit de 30er en 80er jaren van de 20ste eeuw zijn daarop een uitzondering.

Molenrij, bebouwing Witherenweg

Molenrij, stedenbouwkundige waarden

Vanuit het centrale deel van Molenrij zijn zichtlijnen naar het noorden langs de Witherenweg en het zuiden langs de Haven aanwezig. Daarnaast is er een zichtlijn naar het westen vanaf de Van Cappenbergweg ter hoogte van de westelijke dorpsuitbreiding en een zichtlijn naar het oosten in het verlengde van de Van Cappenbergweg. Met een boerenbedrijf met boomgaard en het verkavelingsbos met boomgaard en de tuinen aan de noordkant heeft het dorp een groene buffer tussen deze twee zichtlijnen.

Molenrij, Haven 2016

De Haven is noord-zuid gericht, met een kade en aanlegwal aan de westkant. Op de kop van de Haven is een kleine openbare ruimte ingericht met een bankje, bloembakken en een anker. Vanaf de kop van de Haven is een zichtlijn naar het open landschap ten noorden en zuiden van het dorp. De oostkant van de Haven heeft een natuurlijke walkant, met beeldbepalende bomen tot de huidige zwaaiikom. Het dorp heeft daardoor, samen met de bomen van de tuinen en het recreatiebedrijf, ook aan de zuidkant een groen karakter.

Aan de westelijke en oostelijke uitvalswegen naar Kloosterburen en Wehe-den-Hoorn zijn voor het landschap karakteristieke meidoorns en andere bomen geplant.

2.2. Bedrijvigheid

In het verleden werd de bedrijvigheid van Molenrij gekenmerkt door kleinschalige bedrijven in het dorp, zoals de mosterdfabriek, de chichoreifabriek, de korenmolen, meerdere winkels, cafés en andere bedrijvigheid ten behoeve van wonen en de agrarische sector. Buiten het dorp lagen de grotere boerderijen aan de westelijke en oostelijke uitvalswegen. De inwoners werkten meestal in het dorp of in de directe omgeving, een uitzondering daargelaten. Nu is de situatie nog steeds zo dat grotere agrarische activiteit aan de rand van het dorp plaatsvindt en dat er een diversiteit van kleinere bedrijven in het dorp zelf is. De aard van de bedrijven is echter veranderd. Traditionele winkels zijn verdwenen, maar een biologisch tuinwinkeltje is er voor in de plaats gekomen. Inwoners leiden hun bedrijf vanuit huis of werken tot ver buiten het dorp.

Hoewel de bedrijvigheid in het dorp minder zichtbaar is dan vroeger gebeurt er veel, o.a. in het toerisme, in de tuinbouw, de dienstverlening, het midden- en klein bedrijf en niet te vergeten in de beeldende kunsten. Er zijn kleinschalige B&B's, er is een stichting voor een biologisch-dynamische tuin en er is een recreatiebedrijf voor rustzoekers met slapen in hutten. Inwoners leiden nu hun bedrijf vanuit huis of werken tot verbuiten het dorp.

2.3. Leefbaarheid, milieu

Vanouds bestaat het dorp uit drie gedeelten: de Van Cappenbergweg westzijde, de Van Cappenbergweg oostzijde en de Haven. Daarnaast is er nog een korte bebouwing op de Witherenweg en een aantal boerderijen, net buiten de dorpsbebouwing. De drie gedeelten hebben gemeen dat de bewoners relatief dicht bij elkaar wonen en dat er een zekere sociale samenhang en sociale controle is. Volgens goede Groninger gewoonte zijn de bewoners echter ook gesteld op hun rust en hun privacy. Er is een ontwikkeling gaande dat woonhuizen gebruikt worden als tweede huizen. Dit betekent dat zij grote perioden in het jaar leeg staan.

Naast de driedeling is er ook een tweedeling: jongeren en ouderen. Molenrij kent relatief veel gezinnen met kinderen. Het varieert van baby's tot en met opgroeiende jeugd. Voor de kinderen is er naast spelen in eigen tuin het Speelbos. Dit is in 2012 feestelijk geopend als een natuurlijke speelomgeving die ruimte geeft aan de eigen fantasie en handigheid om iets te doen, te maken of een eigen hut te bouwen. Desgewenst wordt het later weer een bos.

Molenrij heeft een dorpsommetje door (langs) het (Speel)bos. De Van Cappenbergweg heeft gedeeltelijk aan beide zijden, gedeeltelijk eenzijdig een voetpad. De Haven heeft gedeeltelijk aan een zijde een voetpad langs het water ten behoeve van aanlegplaatsen. De Haven heeft een kleine steiger waar voornamelijk bewoners van Molenrij gebruik van maken.

Molenrij heeft sinds 2006 geen dorpshuis meer. Dit betekent dat er geen eigen centrale ontmoetingsplek is voor dorpsactiviteiten en ontmoeting. Vanuit de gemeente worden sociale activiteiten voor jongeren en voor ouderen gestimuleerd. De Stichting Kronkelhoes in Kloosterburen is belangrijk voor mensen uit Molenrij. De laatst genoemde groep, de ouderen, gaan naar Het Oldeheem In kloosterburen, dat echter bedreigd wordt in zijn bestaan. Vanuit

stichting Sint Jan en de zorgcoöperatie Klooster & Buren wordt geprobeerd om - met instemming van o.a. Dorpsbelangen Rieg - deze locatie voor ouderenhuisvesting, gehandicapten en sociale voorzieningen te behouden.

Ondanks dat Molenrij geen dorpshuis meer heeft worden door Dorpsbelangen Rieg toch ontmoetingsactiviteiten georganiseerd waarbij gebruik gemaakt kan worden van het Speelbos, de kop van de Haven, bedrijfsruimten of particuliere ruimten van inwoners. Dit houdt in dat een dorp een wisselende ontmoetingsplek heeft voor haar inwoners waar ze met enige regelmaat elkaar kunnen ontmoeten en activiteiten kunnen ondernemen. In principe is een locatie aanwezig voor ledenvergaderingen en de winterse bijeenkomsten gevonden in de caféruimte van 't Korensant.

Aanleg van het Speelbos

Van oudsher is in Molenrij een traditie van burenplicht, de noaberhulp. Stichting Sint Jan in Kloosterburen heeft met het oprichten van de zorgcoöperatie Klooster & Buren deze noaberhulp mede opgepakt. In een tijd waarin in een gezin door beide partners, vaak buiten het dorp, wordt gewerkt is dat een goede ontwikkeling. Ook in Molenrij zal op den duur de vergrijzing een rol gaan spelen en willen mensen langer thuis blijven en dan is Klooster & Buren een goed initiatief.

Tot op heden is Molenrij onderdeel van het openbaarvervoersnet richting Groningen. De buslijn met bushokjes aan de Witherenweg wordt gebruikt door scholieren, studenten, forensen en iedereen die richting de stad Groningen wil of van elders naar Molenrij wil komen. Kortom het is een belangrijke ontsluiting van ons dorp.

Anno 2016 maakt vrijwel iedere inwoner van Molenrij gebruik van het internet hetzij voor privé zaken hetzij voor werk. De digitale snelweg is een niet meer weg te denken factor in een gemeenschap.

Het dorp is een groene oase binnen het grootschalige akkerbouwlandschap, met een bijzondere diversiteit aan bomen, planten, dieren en vogels. Het groen biedt ook aan zeldzame wintergasten beschutting en voedsel. Onderdeel van deze biodiversiteit zijn particuliere (biologische) tuinen, siertuinen, beeldentuinen en kruidentuinen en daarnaast de boomgaarden en het verkavelingsbos, het Speelbos.

Al of niet met behulp van een regeling voor waardevermeerdering in verband met aantoonbare aardbevingsschade wordt er op dit moment veel geïnvesteerd in zonne-energie. Deze wijze van kleinschalige duurzame ontwikkeling past bij de kleinschaligheid van het dorp en de ligging van het dorp in het open landschap er omheen.

3. Conclusies

Molenrij heeft een oude geschiedenis en is een herkenbaar kleinschalig plattelandsdorp met een karakteristieke eigen haven.

De kenmerkende bebouwing dateert van 1850 tot 1940.

De huidige bebouwingshoogte is voornamelijk laag, een bouwlaag met een kap.

Molenrij heeft vier duidelijke zichtlijnen naar noord, zuid, oost en west.

Molenrij heeft een groen karakter in een grootschalig open landschap.

De bedrijvigheid in het dorp heeft een kleinschalig karakter in een grootschalig landbouwgebied. Het dorp en de agrarische bedrijvigheid gaan desalniettemin goed samen.

Het dorp Molenrij is een kleine samenleving waarin sociale samenhang, rust en privacy belangrijk zijn.

De bevolking varieert van jong tot oud.

Er zijn een aantal mogelijkheden om een wandelingetje te maken in het dorp, er is openbaar vervoer en internet.

Glasvezel is noodzakelijk voor snel internet.

Bewoners in Molenrij maken gebruik van voorzieningen in Kloosterburen en hebben zich aangesloten bij de zorgcoöperatie Klooster & Buren.

Molenrij heeft een bijzondere biodiversiteit en het dorp maakt in toenemende mate gebruik van zonne-energie.

4. Aanbevelingen naar de toekomst

4.1. Ruimtelijke kwaliteiten.

Molenrij heeft een oude geschiedenis en is een herkenbaar kleinschalig plattelands dorp met een karakteristieke eigen haven. We willen dit beeld behouden.

- Vervangende bebouwing of nieuwbouw moet het huidige karakter van het dorp niet aantasten. De maximale bebouwingshoogte moet gerelateerd blijven aan de directe omgeving.
- De zichtlijnen naar het noorden, zuiden, oosten en westen moeten open te blijven. Zichtlijnen en het open landschap rond het dorp mogen niet verstoord te worden door grootschalige agrarische ontwikkelingen zoals megastallen en grootschalige elementen in de nabijheid van het dorp zoals bijvoorbeeld windmolens. Ook de zichtlijn zuidwaarts vanaf de Haven moet niet verstoord worden.
- Het groene karakter van het dorp met de beeldbepalende groene elementen, groene walkanten en tuinen dient behouden te blijven.
- De bestemming en het gebruik van de Haven moet blijven bij kleine particuliere recreatievaart. Vanuit de zienswijze van Dorpsbelangen Rieg van 6 september 2013 wenst Dorpsbelangen Rieg zeggenschap inzake gemeentelijke plannen voor beheer en gebruik van de Haven en de openbare ruimte rondom.
- Als in toekomst vanuit de gemeente besloten wordt de straatverlichting, prullenbakken en banken te vervangen zou aan een meer bij het karakter van dorp passende vormgeving gedacht kunnen worden, liefst gecombineerd met zonne-energie.

4.2. Bedrijvigheid

Molenrij is een dorp dat voor kwaliteit en kleinschaligheid gaat.

- Gestreefd moet worden naar het behoud van en het stimuleren van passende en kleinschalige bedrijvigheid die geen overlast bezorgt in het dorp. Bedrijfsmatige activiteiten die gepaard kunnen gaan met geluid- geur- of andere overlast moeten binnen afgesloten bedrijfsruimtes plaatsvinden volgens de geldende regels. Grootschalige agrarische activiteiten met geluid- of geuroverlast hebben hun eigen regels, waarbij de overlast beperkt blijft. Bij bedrijfsmatige activiteiten die gepaard kunnen gaan met parkeeroverlast dient het dorp zoveel ontzien te worden.
- De toeristische sector richt zich met name op kwaliteit en kleinschaligheid met B&B's en recreatie voor de rustzoeker. Het verdient aanbeveling om kwaliteit en kleinschaligheid te stimuleren.

- Snel internet(glasvezel) is een voorwaarde voor mogelijkheden om thuis te werken en digitaal te communiceren. Het toegenomen dataverkeer maakt snelheid steeds belangrijker. Het verdient aanbeveling aan de gemeente om een digitale snelweg te realiseren.

4.3. Leefbaarheid en milieu

Molenrij is een samenleving dit vraagt dat je rekening moet houden met elkaar voor het woon- en leefgenot van iedereen en met het milieu voor de toekomst van onze kinderen.

De ontwikkeling van het gebruik van woonhuizen als tweede woning moet waar mogelijk tegen gegaan worden. Het kan een storend beeld in het dorpsaanzicht opleveren, indien er sparke zou zijn van gebrek aan onderhoud en is dan geen positieve ontwikkeling voor de leefbaarheid van het dorp. Dit betekent dat wij actief aandacht vragen voor deze gang van zaken bij gemeentelijk overleg.

- Molenrij maakt gebruik van voorzieningen in Kloosterburen. Er is geen dorpshuis maar er worden wel activiteiten georganiseerd. Onderzocht zal moeten worden of dit voldoende is voor de inwoners van Molenrij en zo nee, of er subsidiemogelijkheden zijn vanuit fondsen voor leefbaarheid.
- De trend is dat ouderen langer thuis blijven wonen. We zijn voor bouwkundige aanpassingen van woningen die het langer thuis wonen mogelijk maken en zullen dit daarom ook stimuleren binnen gemeentelijk overleg.
- Vanuit Kloosterburen is door de Stichting Sint Jan de zorgcoöperatie Klooster & Buren opgericht. Vanuit de eerder genoemde ontwikkeling dat ouderen steeds langer thuis blijven wonen vinden wij dit een positief initiatief. Waar mogelijk zullen we de inwoners stimuleren lid te worden van de coöperatie en als dorpsvereniging participeren in de coöperatie. Op onze dorpswebsite www.dorpsbelangenrieg.nl wordt een link naar de zorgcoöperatie Klooster& Buren geplaatst.
- Een dorpsommetje is belangrijk voor de gemeenschap als geheel, maar ook vanuit het oogpunt van meer bewegen. Het is daarom belangrijk dat er goed onderhoud is aan stoepen en wandelpaden. In de winterperiode is het van groot belang dat wegen en stoepen begaanbaar zijn. De Van Cappenbergweg en Witherenweg zijn doorgaande wegen waar gestrooid wordt door de gemeente. De Haven en het Mosterdpad zijn geen doorgaande wegen en vallen niet onder het gemeentelijk strooibeleid. Dit heeft ertoe geleid dat door de gemeente aan de bewoners van de Haven strooizout ter beschikking werd gesteld. Aandachtspunt voor het strooibeleid van de gemeente blijft de ingang naar de Haven bij de Van Cappenbergweg.
- De Witherenweg vanaf het kruispunt tot de bushalte is voor mensen, die met de bus moeten een gevaarlijk stukje. Zij moeten of op de weg of door het gras lopen. Het is wenselijk dat hier

een duidelijk aangegeven voetgangerspad komt. Als een stoep niet mogelijk blijkt te zijn een gekleurd vlak op de weg.

- De uitvalsweg van Molenrij naar Wehe-den-Hoorn blijkt, gezien de vele ongelukken, veel gevaar op te leveren. Goed onderhoud en vernieuwing van de belijning zijn noodzakelijk. Een 30-km. zone in het centrale deel van het dorp met hogere verkeersdrempels aan de oostelijke en westelijke uitvalswegen kunnen ook een bijdrage tot een beter verkeersgedrag leveren. Ook voor fietsers is de weg gevaarlijk. Een fietspad langs de weg naar Wehe-den-Hoorn zou wenselijk zijn.
- Duurzame ontwikkelingen in en om huis en bedrijf juichen wij toe. Het investeren in alternatieve energie door inwoners van Molenrij is een positieve ontwikkeling. Veel daken zijn al voorzien van zonnecellen. Biologische beheer van openbaar groen en tuinen binnen het dorp zou meer gestimuleerd kunnen worden. De gemeente zou ter ondersteuning gratis biologische compost, compost-, regentonnen kunnen verstrekken en voorlichting kunnen geven.
- Het is een plicht voor inwoners en gemeente om zorgvuldig om te gaan met de gemeenschappelijke ruimten en openbaar groen. Het Speelbos, wegbermen en openbare terreinen zijn geen dumpplaatsen voor wat voor afval door wie dan ook. Ondanks de enthousiaste inzet van vrijwilligers bij het Speelbos, maar de gemeente blijft echter verantwoordelijk voor het onderhoud van het Speelbos, de Haven en het openbaar groen. En dus de uitstraling van het dorp.
- Noarberhulp anno 2016. Een goede oude traditie in een nieuw jasje zou het opzetten van een dorpsapp kunnen zijn, waaraan iedere inwoner van Molenrij kan deelnemen. De app is te gebruiken in alle denkbare situaties, bijvoorbeeld bij kleine ongelukken in en om het huis waarbij een helpende hand welkom is. Of een vraag om eenvoudige hulp, bijvoorbeeld een boodschap. De inwoners op de hoogte brengen van bijvoorbeeld een tuinfeest wat overlast kan veroorzaken of elkaar waarschuwen bij onraad. Kortom een portaal om diensten uit te wisselen. Vanuit de bewoners wordt aan de app gewerkt. Voor iedere inwoner met een bescheiden inkomen zou een telefoon, geschikt voor het gebruik van een app en al of niet met steun vanuit de gemeente, ter beschikking gesteld moeten worden.
- Tot slot wordt er binnen het dorp veel gesproken over de aardbevingsproblematiek. Veel bewoners hebben dusdanige schade dat zij gebruik kunnen maken van de regeling voor de waardevermeerdering. Gezien het blijvende karakter van de gaswinning dient de gemeente meer te doen voor de bewoners. De aanwezigheid van een sensor in het gemeentehuis geeft de gemeente informatie die gedeeld moet worden met de bewoners. Ook zouden gezamenlijke dorpsvoorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd kunnen worden zonder regie van het aan de NAM gerelateerde Centrum Veilig Wonen.

5. Colofon

Dorpsvisie Een Leefbaar Molenrij, 12 mei 2016.

Teksten: Ruimtelijke kwaliteit: Theo Elsing, Bedrijvigheid, leefbaarheid en milieu: Anneke de Hoop, Kees Sietsema, Theo Elsing.

Foto's: Anneke de Hoop, Theo Elsing.

Afbeeldingen: Diverse bronnen, Structuurvisie Gemeente de Marne 2013, R. Durenkamp, P. Rijskamp, topografische kaarten 1910, 2006, oude ansichten: Anneke de Hoop, diverse openbare bronnen.

Stedenbouwkundige Waardenkaart Theo Elsing.

6. Literatuur

Structuurvisie De Marne, Gemeente de Marne en Libau, 2013.

Meindert Schroor, Jan Meiring, Golden Raand, Landschappen van Groningen, Groningen 2007.

Tijdschrift Geografie december 1997.

Albert Buursma, Marina van der Ploeg, Groninger Stad en Ommeland, Bedum 2008.

Anja Reenders, Versteende Welvaart, Amsterdamse School op het Groninger Hoogeland. Groningen 2007.

Koen Kramer en Ilse Geijzendorffer, Ecologische Veerkracht, Concept voor natuurbeheer en natuurbeleid, Zeist 2010.

Mededelingen per mail van de heren Durenkamp en Rijskamp.

7. Bijlage: Zienswijze Dorpsbelangen Rieg, 6 september 2013.

Dorpsbelangen 'Rieg'

Aan het College van burgemeester en wethouders
en de leden van de Gemeenteraad van de Gemeente De Marne,
Postbus 11,
9965 ZG Leens.

Dorpsbelangen Rieg,
[Redacted]

Molenrij, 6 september 2013.

Geacht College, leden van de Gemeenteraad,

Het bestuur van Dorpsbelangen Rieg heeft met belangstelling kennis genomen van de Structuurvisie. Het is voor haar aanleiding nadrukkelijk stil te staan bij de ruimtelijke kwaliteiten van het eigen dorp en de aandachts- en verbeterpunten daarin.

Molenrij kenmerkt zich door haar kleinschalige karakter van een kleine nederzetting tussen agrarische bedrijven en door een landelijke rust. De samenhang van een kruispunt van wegen, een kleine haven, kleinschalige bebouwing en een gemeenschappelijk Speelbos brengt een grote betrokkenheid van bewoners met zich mee. Daarnaast is Molenrij een van de meest kinderrijke dorpen in de gemeente De Marne.

Als eerste reactie op de Structuurvisie wil het bestuur twee punten nadrukkelijk onder de aandacht brengen:

1. Verkeer en veiligheid

Het doorgaande karakter van de twee wegen die Molenrij doorsnijden leveren in de dorpskern een aantal problemen op. In het oostelijk deel van het dorp en de Van Cappenbergweg is de verkeerssituatie niet overzichtelijk en veilig. Het tweede knelpunt bevindt zich aan de Witherenweg bij het Speelbos waar een onveilige toegangssituatie is en geen verkeersremmende maatregelen aanwezig zijn. In het algemeen is de parkeersituatie in Molenrij niet ideaal. Het bestuur is van mening dat in verband met deze punten een nadere studie zeer noodzakelijk is.

2. De Haven

De Haven is een uniek gebied, met een kade en rustig wonen aan de westzijde, de hogerwal. Er is een kleine steiger waar voornamelijk bewoners van Molenrij gebruik van maken en een waardevolle groene oever aan de oostzijde. De camping voor rustzoekers verleent een extra kwaliteit aan de sfeer van rust en landelijkheid. In verband met deze kwaliteiten is het bestuur van mening dat het maatschappelijk belang van woon- en leefgenot voorop staat. Vanuit burgerparticipatie stelt het bestuur voor om teneinde ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan en gewenste ontwikkelingen van meer legitimiteit te voorzien, de medezeggenschap over het gebruik van de Haven en directe omgeving in handen van Dorpsbelangen te leggen. Binnen het bestuur wordt nagedacht over de invulling daarvan.

Het ligt in de bedoeling van Dorpsbelangen Rieg om de in deze brief genoemde kwaliteiten van Molenrij en de aandachtspunten nader uit te werken en dit in een Dorpsontwikkelingsplan aan u voor te leggen als een lokale invulling op de Structuurvisie. Op korte termijn zou het bestuur graag met de gemeente in overleg treden over bovengenoemde punten.

Hoogachtend,
[Redacted] [Redacted]